

Yksityisteiden hoito- ja hallintovastuun siirtäminen Raision kaupungilta tiekunnille

Infralautakunta 13.06.2023 § 64

Valmistelija: kaupungininsinööri Mikko Kunttu, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Raision kaupungin tekninen lautakunta on 1.10.2013 pitämässään kokouksessa päättänyt suorittaa alueelliset yksityistietoimitukset, jossa luodaan alueelliset yksityistiet ja niille tiekunnat (tekninen lautakunta § 151 1.10.2013). Maanmittauslaitos on suorittanut vuoden 2014 aikana alueelliset yksityistietoimitukset. Toimitusten jälkeen Raision kaupungin alueella on kaksikymmentä tiekuntaa, joiden tulevat hoito ja avustuskäytännöt tuodaan teknisen lautakunnan päätettäväksi.

Raision kaupunki haluaa yhdenmukaistaa yksityisteiden tiehoitokuntien toimintaa, jotta erilliset tiekunnat saadaan samaan asemaan ja laillisesti toimintakelpoisiksi. Raision kaupunki on ottanut valtuuston päätöksellä hoitovastuun yksityisteistä vuonna 1993. Tiekuuntien toiminta on järjestelyjen jälkeen taantunut eivätkä ne kaikki ole enää toimintakykyisiä. Tiekunnat tulee saada lainmukaisesti päätökselpoisiksi toiminnan uudelleen käynnistämisen ja koulutuksen kautta. Tulevaisuudessa tiekuuntien osakkaat kantavat kokonaisvastuun tiestä ja hallinnosta, kunta myöntää tieavustuksia ylläpitoon ja valtiolta on mahdollista hakea Ely-keskuksen kautta avustuksia. Uuden, vuonna 2019 voimaan tulleen yksityistielain mukaan kunta, maakunta tai valtio ei voi enää myöntää avustusta järjestäytymättömälle tiekunnalle.

Tekninen lautakunta on kokouksessaan 13.2.2018 päättänyt aloittaa yksityisteiden hoidon siirtämisen kaupungilta tiekunnille. Hankkeeseen kiinnitettiin avustava konsultti tarjouskilpailun kautta. Hankkeen vaiheet ovat olleet seuraavat

1. Perustietojen keruu
2. Infotilaisuudet
3. Alustavien tieyksikkölaskelmien tekeminen
4. Yksityisteiden kuntotutkimukset
5. Tiekuuntien perustamiskokoukset ja hoitokuntien muodostaminen
6. Hoitokuntien ja toimitsijamiesten koulutus
7. Korjaustoimenpiteet

Yksityisteiden sijainti- ja perustietoaineistoa päivitettiin liittämällä aineistoon kiinteistö-, maanomistus- ja kaavoitustiedot sekä julkiset palvelut. Infotilaisuuskutsun yhteydessä lähetettiin kiinteistönomistajille perustietolomake, joka toimi osana perustietojen laajentamista. Kutsu lähetettiin 13.3.2018. Projektin infotilaisuudet järjestettiin Martinsalissa 26.–27.3.2018 ja niihin osallistui arviolta n. 400 henkilöä.

Paikkatietoanalyysin ja palautettujen perustietolomakkeiden avulla jokaiselle yksityistielle suoritettiin alustavat tieyksikkölaskelmat pois lukien Tahviontie, Syrjätie ja Marjasmäentie. Kyseisillä yksityisteillä oli olemassa tieyksikkölaskelma ja ne toimivat yksityistielain mukaisin edellytyksin. Alustavia yksikkölaskelmia täydennettiin tiekunnan kokouksien yhteydessä saatujen lisätietojen perusteella, jonka jälkeen laskelmat luovutettiin tiekuuntien käyttöön. Tieyksikkölaskelmat perustuivat Maanmittauslaitoksen julkaisuun nro 92 vuodelta 2015.

Yksityistiet videokuvattiin ja tutkittiin maatutkalla 17.–18.4.2018. Maatutkaus liitettiin kuntokartoituksen osaksi. Tutkimukseen liittyvät

maastotyöt toteutettiin 29.5.–31.5.2018 välisenä aikana. Maastotöihin sisältyi kuntokartoituksen laadinta ja tierumpuinventointi.

Tekninen lautakunta on saanut yksityisteiden tilannekatsauksen kokouksessaan 12.6.2018. Lisäksi kuntokartoituksen tuloksia on käsitelty kokouksessa 11.9.2018.

Tiekuntien perustamiskokoukset järjestettiin 1.11.–13.12.2018. Tavoitteena oli saada tiekunnat lainmukaisesti päätöskelpoisiksi toiminnan uudelleen käynnistämisen ja koulutuksen kautta.

Järjestetyissä tiekunnan kokouksissa 13 yksityistiekuntaa aktivoituivat ja tiekunnille valittiin kokouksessa hoitokunnan jäsenet. Tiekuunnista 3 jäivät nukkuviksi ja hoitokunta jäi valitsematta. Toiminnaltaan aktiivisia tiekuntia oli neljä.

Hoitokuntien ja toimitsijamiesten koulutus järjestettiin 12.12.2018. Koulutukseen kutsuttiin 60 henkilöä. Koulutukseen osallistui 38 henkilöä.

Kuntokartoituksen perusteella Raision kaupungin alueella olevat yksityistiet on usein rakennettu ilman riittäviä rakennekerroksia. Yksityisteiden suurimpina ongelmina ovat puutteelliset rakennekerrokset, sekalaiset pintamateriaalit, sekä routiva pohjamaa ja pohjamaan sekoittuminen rakenteisiin. Asfaltilla päällystettyjen väylien kuntotilanne on kaikkein huonoin. Päällyste on aikanaan laskettu puutteellisten rakennekerrosten päälle tai rakennekerrokset ovat sekoittuneet pohjamaahan aiheuttaen runsaan vaurioitumisen. Päällystetyn tien uudelleen rakentaminen on kallista, sillä se vaatii tien rakenteiden uudelleenmitoittamista ja rakentamista. Tällä hetkellä päällystettyjen yksityisteiden rakenteet ovat kantavuudeltaan liian heikkoja, eivätkä ne kykene ottamaan vastaan nykyistä kuormitusta. Sorapintaisten teiden pintakunto oli pääosin hyvä ja parannettavissa normaalein hoitotoimin, kuten lanaamalla ja murskeen levityksellä. Usealla tiellä oli havaittavissa puutteita rakenteen kuivatuksessa. Kuivatuksen toimivuus on rakenteen kunnan säilymisen kannalta ensisijaisen tärkeää. Monin paikoin kuivatuksen parantaminen on haastavaa tai jopa mahdotonta. Kuntokartoituksen tuloksien perusteella yksityisteiden kunnostustoimenpiteet linjattiin pintakunnan ja kuivatuksen parantamiseen.

Yksityisteiden kunnostukset aloitettiin vuonna 2019. Kunnostukset jatkuivat vuoteen 2022 saakka. Mahittulan ja Petterinpellon tiekuntien kunnostukset tehdään aikaisintaan vuonna 2024 kun Raisionjoen ennallistamistyöt on saatu päätökseen. Tähän mennessä yksityisteiden kunnostamisesta on muodostunut kustannuksia 669 702 €. Vuosittainen rahoitus on vahvistettu talousarvion yhteydessä ja toteutuma tilinpäätöksessä.

Yksityisteiden hoidosta muodostuu kustannuksia kaupungille suuruusluokaltaan 150 000 € vuodessa. Arvio perustuu vuoden 2022 tilinpäätöstietoihin. Kulut syntyvät talvihoidosta ja kesähoidosta, katuvalaistuksesta, kuivatuksesta, liikenteenohjauslaitteista ja päällysteen korjauksista. Katuvalaistus jätetään Raision kaupungin hoitovastuulle koska hoidon siirtäminen tiekuntien vastuulle olisi vaatinut suuria muutoksia katuvaloverkostoon (katuvalokeskukset ja ohjausjärjestelmä).

Kunnostustoimenpiteet on tehty lukuun ottamatta Mahittulan ja Petterinpellon tiekuntia. Kunnostustoimenpiteiden jälkeen projektista on jäljellä enää yksityisteiden avustusjärjestelmän luominen. Avustamisperiaatteet tuodaan infralautakunnan vahvistettavaksi erillisen valmistelun kautta. Avustusjärjestelmän puuttuminen ei kuitenkaan estä

hoito- ja hallintovastuun siirtämistä tiekunnille. Avustukset haetaan yleensä jälkikäteen, kun kustannukset ovat tiedossa. Hoito- ja hallintovastuun siirtämisen kautta tiekuntien toimintakyky palautetaan yksityistielain edellyttämälle tasolle ja tiekunnat muodostuvat avustuskelpoisiksi. Tiekuuntia tullaan tiedottamaan hoito- ja hallintovastuun siirtymisestä. Yksityistielain perusteella hallintovastuu ei ole missään vaiheessa siirtynyt Raison kaupungille, mutta tiekuntien toiminta on taantunut järjestelyn myötä.

Esittelijä	Tekninen johtaja Timo Oja
Päätösehdotus	Infralautakunta päättää siirtää Raison kaupungin hoitamien yksityisteiden hoito- ja hallintovastuun tiekunnille 1.8.2023 alkaen.
Päätös	Käydyn keskustelun aikana Kalle Myllymäki ehdotti Janne Ason, Sari Suomisen, Niko Dahlgrenin ja Venla Käyhkön kannattamana, että asia palautetaan valmisteluun. Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Myllymäen ehdotus hyväksyä yksimielisesti. Saatuaan myönteisen vastauksen, puheenjohtaja totesi, että infralautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian valmisteltavaksi kokouksessa käydyn keskustelun ja annetun evästyksen mukaisesti.

Infralautakunta 12.09.2023 § 85
884/10.03.01.00/2023

Valmistelija: kaupungininsinööri Mikko Kunttu, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Infralautakunta käsitteli yksityistie-asiaa 13.6.2023 § 64 ja päätti palauttaa asian valmisteluun. Tarkennuksena/lisäyksenä aiempaan valmisteluun on selvitetty hoitokulut sekä avustuksen periaatteet.

Yksityisteiden hoidon kulut

Vuonna 2022 kuluja on syntynyt seuraavasti:

- auraus ja liukkauden torjunta 29 779 € (ei sisällä lisä- ja muutostöitä)
- katuvalaistus 59 005 € (n. 670 valaisinta, joista arviolta 2/3 elohopeavalaisimia, sähkön osuus 47 659 € ja työn 11 346 €)
- kesähoito 37 283 € (soraväylien hoito 13 825 €, kiviaines 13 368 €, piennarten niitto ym. 10 090 €)
- liikenteenohjauslaitteiden hoito ja kuivatus 12 767 (materiaali 4 043 € ja työ 8 724)

Yksityistieavustukset

Yksityisteiden kunnossapitoavustuksissa on olemassa erilaisia maksukäytäntöjä. Yleisellä tasolla avustuskelpoisen tiekunnan pitää usein täyttää seuraavat kriteerit

- tiekunta on perustettu
- yksityistierekisterissä sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmissä on ajantasaiset tiedot
- avustetaan vain vakituisen asutuksen osalta (voi olla määritelty myös vähimmäismäärä esim. 3 vakituista asuntoa)
- yksityistien piteuden pitää olla vähintään 0,3–0,5 km

Yleensä kunnossapitoavustuksille on määritetty enimmäismäärä, jota tiekunta voi saada. Lisäksi kunnossapitoavustuksen määrittämisessä on

huomioitu liikenteellinen merkitys ja läpiajoliikenteen määrä. Pienimmän korvauksen saa yksityistie, jossa ei ole läpiajoliikennettä eikä kunnan toimintoja.

Yksityistieavustuksista päätetään myöhemmin erikseen.

Esittelijä	Tekninen johtaja Timo Oja
Päätösehdotus	Infralautakunta päättää siirtää Raision kaupungin hoitamien yksityisteiden hoito- ja hallintovastuun tiekunnille 1.5.2024 alkaen nykyisen talvihoitokauden päättyessä. Tie kuntia tiedotetaan muutoksesta kirjallisesti.
Päätös	Tekninen johtaja teki seuraavan muutetun päätösehdotuksen: Infralautakunta päättää siirtää Raision kaupungin hoitamien yksityisteiden hoito- ja hallintovastuun tiekunnille 1.5.2024 alkaen nykyisen talvihoitokauden päättyessä. Tie kuntia tiedotetaan muutoksesta kirjallisesti ja tiekunnille järjestetään informaatiotilaisuus. Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.